

Bijlage 2. Nadere uitwerking van de ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van HV en Wmo

Op het gebied van huishoudelijke verzorging (HV) en Wmo spelen momenteel een aantal ontwikkelingen, die ertoe leiden dat opnieuw gekeken wordt naar de juridische en financiële houdbaarheid van de voorziening. In deze bijlage worden die ontwikkelingen nader toegelicht.

Uitspraken CRvB aangaande de rechtszekerheid van inwoners

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft meermaals uitspraken gedaan ten aanzien van de gemeentelijke beschikking van ondersteuning. De uitspraken uit zowel 2016 als eind 2018 draaide om de rechtszekerheid van cliënten. De CRvB is eind 2018 opnieuw tot de conclusie gekomen dat resultaat gericht beschikken onvoldoende rechtszekerheid biedt voor cliënten. Als wordt beschikt op basis van resultaat, wordt het resultaat beschreven als een 'schoon en leefbaar huis'. Het wordt geconcretiseerd door de schoonmaakactiviteiten en de frequentie ervan vast te stellen. De cliënt weet dan op voorhand niet precies hoeveel uren ingezet gaan worden. De CRvB vindt dat een inwoner recht heeft om te weten hoeveel uren precies worden ingezet, zodat zij daar bezwaar tegen kunnen maken als zij vinden dat dit niet voldoende is. Bezwaar maken tegen een 'schoon en leefbaar huis' is niet logisch; daarmee zeg je dat je het niet eens bent met een schoon en leefbaar huis.

In de huidige werkwijze van de gemeente Oss voor het afgeven van een beschikking voor een 'schoon en leefbaar huis' worden geen uren opgenomen. Er wordt enkel verwezen naar het ondersteuningsplan, waar activiteiten en frequentie genoemd staan. Volgens de CRvB is dit dus niet voldoende is om de rechtszekerheid te waarborgen. Daarvoor moet ook de tijdsbesteding worden vastgelegd. Met andere woorden: de gemeente Oss handelt op basis van de huidige werkwijze onrechtmatig. Daarom heeft het regionale POHO november 2018 opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de verschillende scenario's voor een juridisch en financieel houdbaar systeem.

Uitdaging: hoe houden we de voorziening juridisch houdbaar?

Aangekondigde wetswijziging Wmo 2015 door Minister De Jonge

Op 12 april jl. heeft minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer gereageerd op de hierboven genoemde uitspraken van de CRvB. Minister de Jonge wil beide vormen van beschikken (beschikken op uren en beschikken op resultaat) een plek geven binnen de Wmo 2015. Dat gaat hij doen door het ondersteuningsplan een plek te geven in de wet. Voorwaarde is dat de gemeente goed controleert of het resultaat wordt behaald en of het van voldoende kwaliteit is. Hiervoor moet een objectief normenkader worden opgesteld, waarin de lokale afwegingen goed worden verwoord. In het normenkader wordt op basis van het onderzoek vastgelegd welke activiteiten en welke frequentie nodig zijn om de resultaten te behalen die in het gemeentelijke beleid zijn verankerd. Daarnaast is het van belang dat een kwaliteitscontrole ontwikkeld wordt, waarmee gecontroleerd kan worden of de geleverde ondersteuning van voldoende kwaliteit is en of de resultaten worden behaald. De termijn waarop de wetsaanpassing aan de Eerste en Tweede Kamer wordt voorgelegd is nog niet bekend. De minister is voornemens zo spoedig mogelijk na het zomerreces het wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen.

Uitdaging: hoe houden we de voorziening juridisch houdbaar?

Invoering abonnementstarief

Vanaf 1 januari 2019 is de eigen bijdrage voor de gemeentelijke hulp, zorg en ondersteuning vanuit de Wmo veranderd. Voorheen werd gekeken naar inkomen of vermogen bij de berekening van de eigen bijdrage. Met de invoering van het abonnementstarief is dat losgelaten. Er is dus gebroken met het principe 'bijdrage naar draagkracht'. Het kabinet heeft deze maatregel genomen om de stapeling van zorgkosten tegen te gaan. Cliënten betalen nu een eigen bijdrage van maximaal € 17,50 per 4 weken. Per 1 januari 2020 verandert dit naar een abonnementstarief van € 19,00 per maand. Gevolg van deze verandering is een aanzuigende werking. De stapeling van kosten zorgde ervoor dat mensen minder snel bij de gemeente aanklopten voor zorg en ondersteuning. Het abonnementstarief maakt dat zorg en ondersteuning voor hen goedkoper wordt. Daarom is de verwachting dat meer mensen een beroep willen doen op de voorziening huishoudelijke verzorging. De toename door het abonnementstarief wordt niet expliciet gemonitord, maar we hebben wel zicht op de toename van het aantal aanmeldingen. Er is een stijging te zien van gemiddeld 20% ten opzichte van het eerste half jaar van 2018. De invoering van het abonnementstarief is hoogstwaarschijnlijk een oorzaak, maar er zijn mogelijk ook nog andere oorzaken voor de forse stijging.

Uitdaging: hoe houden we de voorziening financieel houdbaar?

Verplichting voor gemeenten voor betaling reëel tarief

Gemeenten zijn verplicht om een reëel tarief te betalen aan zorgaanbieders. Binnen de branche van huishoudelijke verzorging zijn nieuwe financiële afspraken gemaakt; er zijn nieuwe salarisschalen afgesproken en er is een nieuwe cao algemeen bindend verklaard. Hierdoor is er sprake van een salarisverhoging voor HV-medewerkers. De gemeenten hebben niet aan tafel gezeten, maar krijgen vanwege de verplichting om een reëel tarief te betalen, de rekening doorgeschoven. Vanuit het Rijk zijn we hier beperkt voor gecompenseerd door middel van het acres. In het najaar van 2018 hebben gesprekken met aanbieders plaatsgevonden om te komen tot vernieuwde reële tarieven (een wettelijke bepaling voor gemeenten). Hiermee is duidelijkheid gekomen over de tarieven tot 31 december 2019. Naar aanleiding van de onderhandelingen van 2018 worden opnieuw gesprekken gevoerd met aanbieders om te komen tot reële tarieven voor 2020.

Uitdaging: hoe zorgen we dat de voorziening financieel houdbaar blijft?